

Saksframlegg

Arkivsak
23/05720-1

Saksbehandler
Elisabeth Lannem
Nærby

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
12.04.2023

Godkjenning protokoll kommunestyret 7. mars 2023

Ordførers forslag til vedtak:

Protokollen fra kommunestyrets møte 7. mars 2023 godkjennes slik den foreligger.

Sammendrag og konklusjon

Utkast til protokoll fra kommunestyrets møte 7. mars 2023 følger vedlagt.

Lene W. Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Protokoll Kommunestyret 07.03.2023

Saksprotokoll

Arivsak
23/05720

Saksbehandler
Elisabeth Lannem Nærby

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato **Saksnr.**
12.04.2023 18/23

Godkjenning protokoll kommunestyret 7. mars 2023

Kommunestyret har behandlet saken i møte 12.04.2023 sak 18/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt, forutsatt at en mindre feil påpekt av Ivar Granum (A) ble rettet.

Vedtak

1. Protokollen fra kommunestyrets møte 7. mars 2023 godkjennes slik den foreligger.

Saksframlegg

Arkivsak
23/03817-1

Saksbehandler
Kathrine Bolsø

Behandles av
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
28.03.2023
12.04.2023

Handlingsprogram 2023-2026 – revidert budsjett og økonomiske utsikter fremover

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Som følge av vedtatt statsbudsjett for 2023, innarbeides budsjettendringer i Handlingsprogram 2023-2026 i henhold til følgende tabell:

DRIFTSBUDSJETT - ENDRINGER <i>Beløp i 1000 kr</i>		2023	2024	2025	2026
Oppvekst	Kompensasjon gratis SFO (12 timer), 2. trinn fra skoleåret 2023/24	13 279	29 214	29 214	29 214
	Økt barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet	154	168	168	168
Tjeneste- overgripende	Økt rammetilskudd budsjettavtalen	-13 433	-29 382	-29 382	-29 382
	Sum	0	0	0	0

2. Kommunedirektørens redegjørelse for tiltakene knyttet til allerede vedtatt og innarbeidet omstillings- og effektiviseringsprogram på 30 mill. kroner, tas til orientering.
3. Det iverksettes ytterligere effektiviseringstiltak på 17 mill. kroner for å redusere konsekvensene av merforbruket fra 2022. Kommunedirektørens redegjørelse knyttet til disse tiltakene tas til orientering.
4. Budsjettendringer i henhold til følgende tabell innarbeides:

Tjenesteområde	Tiltak	Beløp i 2023 (Beløp i 1 000kr)
Administrasjon og ledelse	Utsette opptrappingsplanen for lærlinger	2 000
	Redusere formannskapetets disposisjonskonto	250
	Sum	2 250

5. Kommunedirektøren vil i løpet av 2. kvartal 2023 legge frem egen sak om forslag til økte inntekter på ca. 3-5 mill. kroner for gebyrbelagte tjenester innen Medborgerskap, herunder økt brukerbetaling i kommunale svømmehaller.

1. Sammendrag og konklusjon

Kommuneloven legger til grunn at kommunens budsjett og handlingsprogram skal være realistisk og i balanse. All bruk av midler i årsbudsjettet skal ha dekning i årets tilgang på midler. Investeringene skal over tid ha en egenfinansiering som ivaretar kommunens økonomiske handleevne. Kommunen skal altså ha en forsvarlig økonomisk politikk som gir handlingsrom og samtidig er sterk nok til å tåle uforutsette hendelser.

Det er nødvendig med omstilling og effektivisering for at kommunen skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft fremover. Kommunedirektøren foreslo i Handlingsprogram 2023-2026 å bruke 3-4 år på denne omstillingen, for å redusere belastningen og konsekvensene av tiltak for innbyggere, brukere og organisasjonen.

Basert på tilleggsinnstillingen fra november, ble Handlingsprogram 2023-2026 vedtatt med reversering av en rekke tiltak knyttet til temaplaner og andre driftstiltak

tilsvarende ca. 15 mill. kroner. Det ble også vedtatt å revidere investeringsporteføljen, noe som gjør at avdrag- og renteutgiftene kunne justeres ned med ca. 15 mill. kroner. Videre ble det vedtatt tiltak for å redusere strømutgiftene med 10-12 mill. kroner. Dessuten ble det vedtatt en rammejustering på 30 mill. kroner. Den samlede effekten av disse tiltakene i vedtatt i handlingsprogram 2023-2026 var på 70 mill. kroner.

Handlingsprogram 2023-2026 ble vedtatt av kommunestyret 13. desember 2022 (sak 114/22). Som en del av budsjettbehandlingen ble det vedtatt følgende:

Kommunestyret ber om en ny sak med eventuelt forslag til revidering av handlingsprogrammet i februar/mars 2023 når foreløpig årsresultatet for Asker kommune foreligger, og konsekvensene av vedtatt statsbudsjett er vurdert. Dette også da det er behov for ytterligere kunnskap om konsekvensene av de utsettelse, omstillinger og prioriteringer som gjøres i tilleggsinnstillingen til HP 2023-2026.

Kommunedirektøren redegjør i denne saken nærmere for Asker kommunes årsresultat for 2022, og hvordan dette påvirker kommunens budsjett for 2023. Det gis også en nærmere beskrivelse av endringer i tjenestetilbud og -standard, og om det økonomiske utfordringsbildet fremover.

Vedtatt statsbudsjett for 2023 fikk begrenset økonomisk betydning for Asker kommune, utover det som var innarbeidet i tilleggsinnstillingen. Kommunedirektøren foreslår å innarbeide to konkrete tiltak i budsjettet innenfor tjenesteområde Oppvekst.

Kommunedirektøren mener den allerede vedtatte rammejusteringen på 30 mill. kroner i all hovedsak kan gjennomføres som løpende effektivisering og tjenesteutvikling, uten at dette påvirker kvaliteten på tjenestene ut til publikum/brukere. Dette ligger innenfor kommunedirektørens fullmakt. Saken gir en kort beskrivelse av de omstillingstiltakene som iverksettes i 2023.

Foreløpig økonomisk resultat for 2022 viser et merforbruk i noen tjenesteområder som vil gi økonomiske utfordringer også i 2023. Dette tilsier behov for ytterligere omstillings- og effektiviseringstiltak. Kommunedirektøren foreslår også noen budsjettendringer som vil medføre endringer i tjenestetilbudet. Til sammen vil disse tiltakene gi en ytterligere økonomisk effekt på 22,25 mill. kroner.

Asker kommune har høy lånegjeld, og er derfor sårbar for endringer i finansmarkedet. Kommunen har hatt store kostnader knyttet til harmonisering av tjenester og gebyrer som følge av kommunesammenslåingen. Kommunen er dessuten ikke fullt ut kompensert for koronautgiftene.

Andre forhold av betydning for kommunens økonomi fremover er nytt inntektssystem for kommunene fra 2024, og det forhold at flere av våre innbyggere med betydelige formuer har flyttet ut av landet. Konsekvensene av disse endringene er ikke innarbeidet i vedtatt Handlingsprogram 2023-2026. De vil få betydelige varige økonomiske konsekvenser. Kommunedirektøren legger derfor til grunn at det fortsatt vil være behov for omstilling og effektivisering også i årene fremover.

Utover det som er foreslått i denne saken, foreslår kommunedirektøren å avvente ytterligere korrigerende tiltak. Fremtidige økonomiske rammebetingelsene blir mer avklart medio mai, i forbindelse med regjeringens fremleggelse av revidert nasjonalbudsjett og kommuneøkonomiproposisjonen for 2024. Dette vil gi føringer for kommunens budsjett for 2023 og arbeidet med Handlingsprogram 2024-2027.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Vedtatt statsbudsjett – konsekvenser for Asker

Statsbudsjettet for 2023 ble vedtatt 21. desember 2022 gjennom et budsjettforlik på Stortinget. Det vedtatte statsbudsjettet er totalt sett av begrenset betydning for kommunene, og endrer ikke det overordnede bildet av en stram kommuneøkonomi i 2023.

Tabellen nedenfor gir en oversikt over tiltak fra statsbudsjettet for 2023 som foreslås innarbeidet i Asker kommunes driftsbudsjett i handlingsprogramperioden 2023-2026.

DRIFTSBUDSJETT - ENDRINGER		2023	2024	2025	2026
<i>Beløp i 1000 kr</i>					
Oppvekst	Kompensasjon gratis SFO (12 timer), 2. trinn fra skoleåret 2023/24	13 279	29 214	29 214	29 214
	Økt barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet	154	168	168	168
Tjenesteover-gripende	Økt rammetilskudd budsjettavtalen	-13 433	-29 382	-29 382	-29 382
	Sum	0	0	0	0

Gratis SFO på 2. trinn fra skoleåret 2023/2024

Fra skoleåret 2023/2024 innføres det gratis plass på SFO på 2. trinn med inntil 12 timer i uken. Kommunens rammetilskudd økes for å kompensere for dette. Budsjettet til tjenesteområde Oppvekst styrkes med halvårseffekt på 13,3 mill. kroner i 2023 og helårseffekt på 29,4 mill. kroner fra 2024.

Økt barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet

Barnetillegget i kvalifiseringsprogrammet oppjusteres til 35 kroner dagen fra 1. februar 2023, og kommunens rammetilskudd økes for å kompensere for dette. Budsjettet til tjenesteområde Oppvekst styrkes med 0,154 mill. kroner i 2023 og 0,168 mill. kroner fra 2024.

Revidert nasjonalbudsjett 2023

Regjeringen legger 11. mai frem revidert nasjonalbudsjett for 2023. Kommunene er allerede nå varslet om at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett vil komme med forslag om pris- og lønnsjustering av budsjettet som følge av den ekstraordinære kostnadsveksten i år.

Eventuelle endringer i revidert nasjonalbudsjett, for eksempel knyttet til justering av kommunal deflator, vil påvirke Asker kommunes driftsbudsjett i 2023. Konsekvenser vil bli vurdert i 1. tertialrapport 2023.

Pris- og lønnsvekst

For 2022 har prisveksten vært betydelig høyere enn anslaget. Prisveksten har medført en økning av kostnadsnivået i Asker kommune som er videreført inn i 2023 uten finansiering. Regjeringen har i statsbudsjettet for 2023 lagt til grunn en deflator på 3,7 prosent. Anslaget tilsvarer nivået for et normalt år, og har ikke tatt høyde for den økonomiske situasjonen vi står i nå. Både Norges Bank og Statistisk sentralbyrå signaliserte ved fremleggelsen av statsbudsjettet i oktober 2022 at prisveksten i statsbudsjettet ikke er realistisk.

Kommunedirektøren har flere ganger tidligere varslet om usikkerheten knyttet til inflasjon og manglende dekning av faktiske utgifter fra regjeringens side.

Finansministeren varslet i begynnelsen av februar om at regjeringen jobber med en pris- og lønnsjustering av statsbudsjettet for 2023. Dette som følge av at oppdaterte anslag for lønns- og prisvekst er langt høyere enn det som ble lagt til grunn i statsbudsjettet. Prisveksten er nå på sitt høyeste siden slutten av 1980-tallet. Høy og usikker inflasjon gjør det vanskeligere å planlegge og styre det offentlige tjenestetilbudet. Formålet med justeringen er at utviklingen i det offentlige

tjenestetilbudet skal bli om lag som forutsatt i vedtatt budsjett, uten kutt i tjenestetilbudet. Budsjettet vil imidlertid fortsatt være stramt.

I 2022 var årsveksten for inflasjonen hele 5,8 prosent ifølge Statistisk sentralbyrå. Teknisk beregningsutvalg (TBU) har beregnet en prisstigning på 4,8 prosent og en kjerneinflasjon på i gjennomsnitt 5,1 prosent i 2023.

Regjeringen vil i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i mai fremme forslag om pris- og lønnsjustering av budsjettet som veier opp for den ekstraordinære kostnadsveksten. Statsbudsjettet justeres vanligvis ikke for slike endringer gjennom budsjettåret. Det er varslet at justeringer av kostnadsøkninger for kommunesektoren vil skje enten ved rammeoverføringer eller ved at sektoren får beholde økte skatteinntekter.

Kommunedirektøren forutsetter at Asker kommunen blir fullt ut kompensert for den reelle pris- og lønnsveksten, og at økte strømpriser er inkludert i kompensasjonen. Det forventes også full kompensasjon for ekstraordinære tjenester og utgifter knyttet til koronapandemien.

Renteutvikling

Sentralbankene verden over innså at inflasjonen ikke ville gå over av seg selv, noe som medførte at renteøkningene for alvor skjøt fart fra juni 2022. I juni 2022 økte Norges Bank styringsrenten fra 0,75 prosent til 1,25 prosent. Videre har den steget jevnt oppover til 2,75 prosent i desember 2022.

Norges Bank holdt styringsrenten uendret på 2,75 prosent i januar 2023, men varsler en fortsatt renteøkning i mars og ytterligere renteøkninger i løpet av året. Dette gir økte rentekostnader for Asker kommune.

Det er i vedtatt Handlingsprogram 2023-2026 tatt høyde for en renteutvikling i tråd med tidligere prognoser fra Norges Bank. Hvis renten øker utover dette, vil kommunedirektøren vurdere konsekvensene av dette inn mot 1. tertialrapport 2023.

Omstilling og effektivisering

Omstilling og effektivisering er nødvendig for at Asker kommune skal kunne møte utfordringene og ha økonomisk bærekraft i årene fremover. Handlingsprogram 2023-2026 legger opp til en omstilling og effektivisering på totalt 150 mill. kroner i løpet av 2026. For 2023 utgjør omstillingen 30 mill. kroner.

Kommunedirektøren har lagt følgende fem hovedstrategier til grunn for omstillingsarbeidet:

1. Videreføre vekststrategien:
 - Videreføre kommunens vekststrategi i tråd med målene i kommuneplanen.
2. Løpende effektivisering og tjenesteutvikling:
 - Arbeide på nye måter gjennom innovasjon, digitalisering og tjenstedesign
 - Endre arbeidsprosesser og arbeidstidsordninger
 - Mobilisere og ta i bruk frivillige ressurser i sivilsamfunnet
3. Endret tjenestetilbud:
 - Redusert kvalitet i tjenester
 - Redusert omfang av tjenester
 - Bortfall av tjenester
 - Endret fremdrift i implementering av temaplaner
4. Økte inntekter:
 - Økte brukerbetaling
 - Økte gebyrer
5. Utsette investeringer for å redusere kapitalkostnader i driftsbudsjettet.

Løpende effektivisering og tjenesteutvikling ligger innenfor kommunedirektørens fullmakt. Tiltak som gjelder vesentlige endringer i tjenestetilbud eller økte gebyrer og brukerbetaling er av prinsipiell karakter og krever politisk behandling.

Vedtatt omstillingsprogram i perioden 2023-2026

Omstillingsbeløpet på 30 mill. kroner fra 2023 er fordelt på tjenesteområdene på bakgrunn av brutto budsjettrammer (eksklusive vann-, avløps- og renovasjonsområdet), men med en høyere andel til tjenesteområde Administrasjon og ledelse. Beløpet utgjør omkring 0,4 prosent av tjenesteområdenes brutto budsjettramme. For tjenesteområde Administrasjon og ledelse utgjør beløpet 0,8 prosent av brutto budsjettramme.

Tabellen under viser fordeling av omstillings- og effektiviseringsbeløpet på tjenesteområdene.

Tjenesteområde	2023 <i>(beløp i 1 000 kr)</i>
Administrasjon og ledelse	3 400

Medborgerskap	1 500
Oppvekst	11 200
Samfunnstjenester	3 800
Samfunnsutvikling	500
Velferd	9 600
Sum	30 000

Kommunedirektøren har i etterkant av budsjettvedtaket i desember arbeidet med å konkretisere omstillingstiltakene. Kommunedirektøren har vurdert det slik at omstillingen i all hovedsak kan gjennomføres som løpende effektivisering og tjenesteutvikling som ligger innenfor kommunedirektørens fullmakt.

Nedenfor følger en kort beskrivelse av omstillings- og effektiviseringstiltakene fordelt på tjenesteområdene, samt noen generelle tiltak for alle tjenesteområder. Det er lagt vekt på å redusere omfanget av endringer i tjenester til brukere med store og sammensatte behov, samt ivareta innbyggere som er økonomisk vanskeligstilte.

Generelle tiltak for alle tjenesteområder

Ledere og ansatte i alle tjenesteområder skal fremover prioritere og vurdere behovet for ekstern opplæring, reisevirksomhet, bruk av vikarer og innleie av konsulenter fra private aktører. Målet er å redusere kurs- og reisevirksomhet, redusere innkjøp, samt redusere bruken av overtid, vikarer og innleie av personell. Dette innebærer blant annet:

- Ansettelsesbegrensning og redusert bruk av overtid, vikarer og innleie av personell
 - Det skal ved ledige stillinger vurderes om disse må erstattes eller kan holdes midlertidig ledige.
 - Det skal gjøres forsvarlighetsvurderinger ved fravær, inkludert om det er helt nødvendig å sette inn ny personalressurs/vikar.
 - All ekstern konsulentvirksomhet eller innleie fra vikarbyråer skal vurderes nøye og søkes redusert.
- Redusere innkjøp
 - Alle planlagte innkjøp vurderes i forhold til behov, inkludert om de kan utsettes, ikke gjennomføres, og om det finnes løsninger for gjenbruk eller andre rimeligere løsninger.

- Møtemat på interne møter på dagtid avvikles.
- Redusere kurs- og reisevirksomhet
 - Redusere opplæring, seminarer eller møtevirksomhet.
 - Redusere aktivitet som medfører bortreise, hotellovernatting og flyreiser mm.
 - Digital deltakelse/digitale løsninger er kommunens førstevalg når det gjelder ekstern møtevirksomhet, kurs og seminarer.

Administrasjon og ledelse

- Redusere bemanningen og lønnsutgiftene i seksjonene.
- Redusere administrasjonens budsjettreserve.
- Avvikle design og trykking av handlingsprogram og årsrapport mm.
- Redusere noe på omfanget av Askermagasinet.

Medborgerskap

- Redusere bemanningen og lønnsutgiftene i virksomhetene.
- Redusere driftskostnader, for eksempel knyttet til leasingavtaler, husleie og vurdering av digitale applikasjoner.
- Økt bruk av gruppeundervisning ved kulturskolen der dette ansees som hensiktsmessig, samt omdisponering av ressurser for å styrke tilbudet til barn og unge.
- Markedstilpasning av prisene på servering ved innbyggertorgene.
- Reduksjon av tilskudd til kirken tilsvarende kommunens øvrige virksomhet.

Oppvekst

- Redusere bemanningen og lønnsutgiftene i virksomhetene.
- Tilpasse bemanningen til lærernormen.
- Tilpasse bemanningen i kommunale barnehager til bemanningsnormen.

Samfunnstjenester

- Redusere bemanningen og lønnsutgiftene i virksomhetene
- Redusere energibruken og iverksette energiltak i kommunale bygg i tråd med vedtatt energispareprogram.
- Redusere driftsutgifter innenfor kommunens eiendomsmasse og båthavner.
- Økt arealeffektivitet i administrasjonsbygg.
- Redusere antallet innleide parkeringsplasser for ansattparkering i tråd med mobilitetsplanen.

Samfunnsutvikling

- Redusere bemanningen og lønnsutgiftene i virksomhetene.
- Sørge for at nytt saksbehandlersystem er etablert, noe som vil forenkle og effektivisere saksbehandlingen i byggesak.
- Mer effektiv utnyttelse av personell og kompetanse med sikte på å øke effektivitet og brukeropplevelse.

Velferd

- Redusere bemanningen og lønnsutgiftene i virksomhetene
- Redusere administrative og merkantile støttefunksjoner, skjerme pasientrettet virksomhet.
- Redusert bruk av private vikarbyråer og overtidsbruk mm.
- Effektivisere innkjøp av medisinsk og annet forbruksmateriell.
- Effektivisere og forbedre pasientforløpet for utskrivningsklare pasienter.
- Markedstilpasning av prisene på servering i kantiner/kafeer mm.
- Økt digitalisering av manuelle administrative rutiner og prosesser.

Behov for ytterligere tiltak som følge av merforbruket i 2022

Foreløpig regnskap for 2022 viser et negativt netto driftsresultat på 66 mill. kroner. Dette utgjør 0,7 prosent av de totale driftsinntektene. Kommunens negative resultat skyldes i store trekk negativt resultat på finansforvaltning, økte energikostnader og manglende kompensasjon for beredskapsutgifter knyttet til koronapandemien.

KS har gjennomført en regnskapsundersøkelse blant landets kommuner og fylkeskommuner. Den viser at kommunesektoren ligger an til et netto driftsresultat på 2,5 prosent for 2022. Dette betyr en nedgang på 1,7 prosent sammenlignet med tall for 2021. Stor skatteinngang på slutten av 2022 bidrar til at resultatet ble bedre enn tidligere anslått.

2022 var et spesielt år i finansmarkedet hvor aksjer og obligasjoner hadde en negativ avkastning. De store og raske rentehevingene har på kort sikt gitt en relativt stor negativ avkastning for obligasjonsfondene. Den negative avkastningen på Asker kommunes energifond ble i 2022 på 206 mill. kroner, noe som påvirker netto driftsresultat i negativ retning.

Kommunene som deltok i KS sin regnskapsundersøkelse hadde i 2022 et tap på finansielle investeringer på til sammen 1,2 mrd. kroner. Tilsvarende tall for 2021 viser en gevinst på 1,5 mrd. kroner. Det er ca. 10 kommuner som står for 80 prosent av nedgangen.

Asker kommunes tjenesteområder har et merforbruk på totalt 93 mill. kroner når vi ser bort fra koronautgiftene. De største avvikene gjelder:

- Vesentlig høyere konsumprisindeks enn anslaget i statsbudsjettet.
- Negativt resultat på vann- og avløpsområdet på 26 mill. kroner.
- Økte strømutfgifter utover budsjett, noe som utgjør 41 mill. kroner.
- Kjøp av eksterne omsorgsplasser innenfor området psykisk helse og rus og heldøgnsomsorg for eldre.
- Inntektssvikt i svømmehallene.

Regnskapet viser at det er merforbruk innenfor tre tjenesteområder som vil medføre utfordringer også i 2023. Dette gjelder tjenesteområdene Velferd, Medborgerskap og Samfunnsutvikling.

Merforbruket fra 2022 medfører behov for ytterligere omstilling og effektivisering i 2023. Kommunedirektøren har definert tiltak med en samlet effekt på 22,25 mill. kroner. Noen av tiltakene ligger innenfor kommunedirektørens fullmakt å iverksette, mens noen krever politisk behandling. Disse er beskrevet nærmere under.

Ytterligere omstillings- og effektiviseringstiltak innenfor kommunedirektørens fullmakt

Kommunedirektøren har gjennomgått mulighetsrommet for ytterligere omstillings- og effektiviseringstiltak i alle tjenesteområder. I denne vurderingen har kommunedirektøren sett på ulike kategorier tjenester som forebyggende tilbud, lavterskeltilbud, tilbud rettet mot pårørende og andre ikke-lovpålagte tjenester. I tillegg har kommunedirektøren vurdert de lovpålagte tjenestene der Asker kommune leverer en høyere standard eller omfang enn sammenlignbare kommuner. I tillegg har kommunedirektøren vurdert mulighetene for økte inntekter ved å sammenligne gebyrene med andre kommuner.

På denne bakgrunn foreslår kommunedirektøren følgende konkrete omstillings- og effektiviseringstiltak for å redusere konsekvensene av merforbruket og tilpasse aktivitetene til budsjettammen. Disse tiltakene har en samlet effekt på 17 mill. kroner.

Tjenesteområde	Tiltak	Beløp i 2023 <i>(Beløp i 1 000kr)</i>
Velferd	Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	2 000

	Utenbygdplasser psykisk helse og rus	5 000
	Dag-, aktivitets-, arbeids- og avlastningstilbud rettet mot ulike grupper	5 000
	Sum	12 000
Medborgerskap	Aktivitets- og tilskuddspottene i medborgerskap videreføres uten prisjustering i 2023	1 000
	Sum	1 000
Samfunnsutvikling	Redusere grunnbemanningen og øke produktiviteten	4 000
	Sum	4 000
	Sum totalt	17 000

Velferd

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Asker kommune bruker mer midler og flere timer på BPA-ordningen enn budsjettert. Kommunedirektøren erfarer at Asker kommune bruker mer midler per vedtak enn sammenlignbare kommuner. Dette er en praksis som ikke kan videreføres. Kommunen vil til enhver tid sørge for at tjenestetilbudet er forsvarlig, og at det gjøres løpende individuelle vurderinger.

Kommunedirektøren vil sette i gang et prosjekt for å se på tildelingspraksis, tilbud og standard. Prosjektet skal sikre at tjenestene er forsvarlige og på nivå med sammenlignbare kommuner. Over tid vil det være mulig å effektivisere dette området med ca. 10 mill. kroner, hvorav 2 mill. kroner allerede i 2023.

Utenbygdplasser psykisk helse og rus

Asker kommune har etter kommunereformen hatt få plasser tilgjengelig i Asker innenfor psykisk helse og rus. Det har derfor blitt kjøpt private plasser i markedet. Arbeidet med å tilbakeføre de fleste av disse plassene til Asker kommune er nå under gjennomføring. Tilbudet i hjemkommunen vil ha tilsvarende standard som de kjøpte plassene. Kommunen vil kunne redusere kostnadene med omkring 10 mill.

kroner ved å drifte disse plassene i egen regi, hvorav effekten i 2023 vil være 5 mill. kroner.

Dag-, aktivitets-, arbeids- og avlastningstilbud rettet mot ulike grupper

Asker kommune har høyere utgifter enn sammenlignbare kommuner til disse tjenestene. Kommunedirektøren legger derfor opp til en prosess for å justere aktiviteten og tilpasse tjenestetilbud. Det skal blant annet vurderes endret organisering, bedre utnyttelse av personalressursene, samt tilpasning av standard og omfang.

Kommunen vil til enhver tid sørge for at tjenestetilbudet er forsvarlig, og at det gjøres løpende individuelle vurderinger. Med disse endringene vil kommunen kunne redusere kostnadene med 5 mill. kroner fra 2023.

Medborgerskap

Aktivitets- og tilskuddspottene i Medborgerskap videreføres uten prisjustering i 2023

Aktivitets- og tilskuddspottene i Medborgerskap videreføres på dagens nivå uten prisjustering i 2023, noe som har en effekt på 1 mill. kroner. Kommunedirektøren mener at tiltaket ikke vil få vesentlig betydning for tilbudet og aktiviteten.

Samfunnsutvikling

Redusere grunnbemanningen og øke produktiviteten

Byggesaksområdet er i hovedsak selvkost- og gebyrfinansiert. Kommunedirektøren har kartlagt ressursbruk og selvkostgrad, og mener det er rom for å redusere utgiftene gjennom å øke produktiviteten og ha fokus på tjenesteutvikling. Kommunedirektøren legger også til grunn at antall byggesaker er vesentlig redusert, og at ressursene må tilpasses dette.

Kommunedirektøren forutsetter at tjenestetilbudet til innbyggerne opprettholdes på dagens nivå og at fristkrav overholdes. Kommunedirektøren legger til grunn at effekten i 2023 vil være 4 mill. kroner.

Tiltak som krever politisk behandling

Tabellen og beskrivelsene under viser forslag til ytterligere tiltak for innsparing i 2023. Tiltakene krever politisk behandling og har en samlet effekt på 5,25 mill. kroner.

Det gjøres oppmerksom på at tiltaket knyttet til endring av gebyrer i svømmehaller vil legges frem for behandling i egen sak i løpet av 2. kvartal 2023, se nærmere beskrivelse nedenfor.

Tjenesteområde	Tiltak	Beløp i 2023 (Beløp i 1 000kr)
Administrasjon og ledelse	Utsette opptrappingsplanen for lærlinger	2 000
	Redusere formannskapetets disposisjonskonto	250
	Sum	2 250
Medborgerskap	Endring i gebyrer for kommunale svømmehaller (det legges frem egen sak i løpet av 2. kvartal)	3 000
	Sum	3 000
	Sum totalt	5 250

Administrasjon og ledelse

Utsette opptrappingsplanen for lærlinger

Partssammensatt utvalg har i forbindelse med behandling av sak om opptrappingsplan for lærlinger (sak 3/22) vedtatt at kommunen skal opprettholde et måltall om minimum én lærling per 1000 innbyggere. Videre ble det vedtatt at dersom søkergrunlaget er til stede, er målet å øke antall lærlinger med minst 10 innen annet halvår 2022. For å ivareta dette ble det i Handlingsprogram 2022-2025 vedtatt en styrking av budsjettet på 2 mill. kroner til lærlinger.

Ved utgangen av 2022 hadde Asker kommune totalt 79 lærlinger. Siden kommunesammenslåingen i 2020 har det vært krevende for kommunen å nå måltallet. Hovedårsaken til dette er at søkergrunlaget til fagutdanningen er for lav i kommunens geografiske nedslagsfelt. En annen årsak er at flere av elevene som tar yrkesfaglig studieretning på videregående skole velger å ta det tredje året som påbyggingsår for å få generell studiekompetanse, i stedet for å gå ut i to års læretid.

På tross av gode tiltak har det ikke lyktes kommunen å få flere lærlinger. Det arbeides likevel systematisk og godt med å øke rekrutteringen. Kommunedirektøren foreslår å utsette opptrappingsplanen i ett år, da erfaringen viser at det ikke er tilstrekkelig antall kandidater.

Kommunen er i dialog med flere av nabokommunene for å dele erfaringer, og de andre kommunene melder om tilsvarende utfordringer som Asker kommune.

Kommunedirektøren vil legge frem en egen sak om lærlingeordningen i løpet av 2. kvartal 2023.

Redusere formannskapets disposisjonskonto

Kommunedirektøren foreslår å varig redusere formannskapets disposisjonskonto med 0,25 mill. kroner fra 2023. De tre siste årene er det regnskapsført langt mindre utgifter enn budsjettet. Mange av tiltakene som har vært finansiert fra disse midlene kan dekkes gjennom eksisterende finansieringsordninger, slik som for eksempel tilskuddsordninger og reserverte midler til TV-aksjonen.

Medborgerskap

Endring i gebyrer for kommunale svømmehaller

Kommunedirektørens foreslår å endre gebyrene i svømmehaller slik at disse blir på samme nivå som i sammenlignbare kommuner. Kommunedirektøren vurderer at det er et potensiale på 3-5 mill. kroner årlig i økte inntekter ved en slik gebyrendring.

Kommunedirektøren vil legge frem politisk sak med forslag til endring av gebyrene i svømmehallene i løpet av 2. kvartal 2023. Det er særlig tre forhold som vil vurderes: De ulike billettkategoriene, gratistilbudene og fordelingen av halltid i svømmehallene mellom idrettslag og publikum for øvrig.

Dersom det fattes politisk vedtak om gebyrendringer og disse iverksettes fra august måned, legger kommunedirektøren til grunn at effekten i 2023 vil være 3 mill. kroner.

Investeringsprogram

Ambisiøse investeringer bidrar til at Asker kommune får en stadig økende lånegjeld. Finansieringen av investeringsplanene, både i form av egenkapital og årlige renter og avdrag, båndlegger en stadig større andel av kommunens årlige inntekter. Dette medfører at kommunens økonomiske handlingsrom blir vesentlig redusert.

Kommunestyret vedtok i Handlingsprogram 2023-2026 å forskyve noen investeringsprosjekter i 2-3 år. I tillegg ble enkelte sekkeposter redusert i en periode,

med unntak av noen sekkeposter som ble skjermet. I vurderingen av hvilke investeringsprosjekter som skal gjennomføres i henhold til opprinnelig plan, ble formålsbygg som skal ivareta økt befolkningsvekst prioritert.

Kommunedirektøren har gjort en grundig gjennomgang av hele investeringsprogrammet opp mot demografiutviklingen, behovet for tjenester og bygningsmessig standard. Kommunedirektøren konkluderer med at det er forsvarlig å utsette de vedtatte prosjektene i 2-3 år.

I forbindelse med formannskapetets behandling av sak om oppfølging av verbalvedtak og oversendelsesforslag 7. februar (sak 32/23), ble det stilt spørsmål knyttet til den vedtatte utsettelsen av forprosjektet for antikvarisk rehabilitering av Tofte samfunnshus. Kommunedirektøren viser til sin redegjørelse i denne saken.

De økonomiske utsiktene for handlingsprogramperioden 2024-2027

Redusert økonomisk handlingsrom

Norsk økonomi og verdensøkonomien er for tiden preget av langt større usikkerhet enn normalt. Høy prisvekst, økende rente- og avdragsutgifter, energikrise og børsfall medfører utfordringer, og det er knyttet stor usikkerhet til kommunenes inntekter fremover.

Det innføres nytt inntektssystem for kommunene fra 2024. Samtidig har flere innbyggere i Asker med betydelige formuer flyttet ut av landet. Dette medfører reduserte skatteinntekter til Asker kommune og dermed et redusert handlingsrom. De to endringene i skatteinntektene kan i sum gi et potensiale for tap på ca. 110 mill. kroner årlig. Disse skatteendringene er ikke innarbeidet i vedtatt Handlingsprogram 2023-2026, og vil få betydelige varige økonomiske konsekvenser i årene fremover.

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av hvor mye de to endringene i skatteinntektene hver for seg vil kunne påvirke Asker kommune.

Nytt inntektssystem

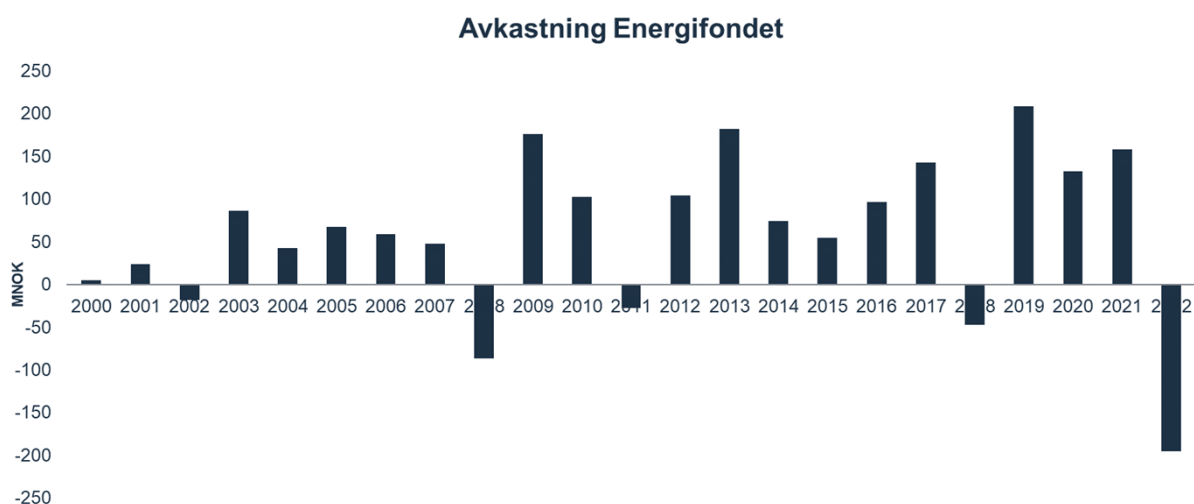
12. mai 2020 oppnevnte regjeringen Solberg et offentlig utvalg som skulle foreta en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene. Utvalget skulle vurdere dagens inntektssystem og de ulike elementene i dette, og komme med et forslag til ny utforming av inntektssystemet for kommunene. NOU 2022: 10 *Inntektssystemet for kommunene* har vært på høring, og det tas sikte på at nytt inntektssystem for kommunene vil bli presentert i kommuneproposisjonen for 2024 som legges frem 11. mai 2023.

I regjeringens forslag til nytt inntektssystem for kommunesektoren svekkes skatteinntektene til Asker kommune med virkning fra 2024. Det er beregnet et foreløpig anslag på minimum 50 mill. kroner i reduserte inntekter.

Utflyttere fra Asker med store formuer

Skatteetaten har foretatt et forenklet anslag over hva kjente utflyttere fra Asker med store formuer har å si for skatteinngangen til kommunen. Det presiseres at utregningene inneholder store usikkerhetsmomenter. Basert på denne kunnskapen, legger kommunedirektøren til grunn at Asker kommune vil kunne ha et potensiale for tap av skatteinntekter på ca. 60 mill. kroner årlig.

Avkastning fra energifondet

Asker kommunes energifond har siden 2000 hatt en samlet avkastning på 1,4 mrd. kroner, noe som utgjør i overkant av 60 mill. kroner i året. Kommunen har et finansreglement som tilsier at realverdien av fondet skal opprettholdes. Utover det skal avkastningen benyttes til egenfinansiering av investeringer for å redusere lånoptaket. Det er viktig at kommunen har et langsiktig perspektiv på finansforvaltningen og et bufferfond for å håndtere svingninger i markedet.

2022 ble et svakt år for energifondet med en negativ avkastning på 206 mill. kroner. I 2021 hadde energifondet en positiv avkastning på 158 mill. kroner.

I Handlingsprogram 2023-2026 er det budsjettert med en avkastning fra energifondet på 5 prosent.

Tabellen under viser hvor mye dette utgjør i perioden.

<i>(Beløp i 1 000kr)</i>	2023	2024	2025	2026
Energifondet, 5 prosent avkastning	72 500	73 000	73 500	74 000

Kommunedirektørens mener at kommunen har et godt og robust finansreglement, og det ikke er grunnlag for å foreta endringer i finanspolitikken i Asker kommune.

Utbytte fra selskaper

Asker kommune har gjennom eiermeldingen en vedtatt eierpolitikk. Denne legger opp til at selskaper med kommersiell profil skal gi et årlig utbytte til kommunen. Utbytteforventningene skal reflektere hva Asker kommune som eier mener er en riktig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt kapital i selskapet. Et sentralt hensyn ved fastsetting av utbytte er at selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål, strategi og risikoprofil.

Tabellen under viser budsjettert utbytte for perioden 2020-2026 og faktisk utbetalt utbytte for perioden 2020-2022.

<i>(Beløp i 1 000kr)</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Budsjettert utbytte	31 800	31 800	31 800	31 800	31 800	31 800	31 800
Faktisk utbetalt utbytte	33 701	22 633	33 405				
Mer-/mindreforbruk	1 901	-9 167	1 605				

Kommunedirektøren har sendt eierbrev til selskapene, og vil videreføre dialogen med selskapene for å sikre at vedtatt krav til utbytte blir realisert.

Temaplaner, innovasjon og tjenesteutvikling

I perioder med omstilling er det også viktig å satse på tjenesteutvikling, innovasjon og digitalisering, samt videreutvikle samarbeidet med frivilligheten, næringslivet og andre aktører i sivilsamfunnet.

Kommunestyret har vedtatt en rekke temaplaner som definerer politiske innsatsområder, retningsvalg og prioriteringer for samfunns- og tjenesteutviklingen i

årene fremover. Arbeidet med å implementere og følge opp disse blir viktig for å sikre bærekraftige velferdstjenester i fremtiden.

De økonomiske rammebetingelsene tilsier at ambisjonene i temaplanene som hovedregel må realiseres innenfor eksisterende økonomiske rammer og iverksettes over flere år. For å kunne prioritere nye satsinger må vi i større grad omprioritere ressurser innenfor tjenesteområdene og/eller finne løsninger der flere tjenesteområder går sammen for å samfinansiere prioriterte aktiviteter og tiltak. Mulighetene for samfinansiering med eksterne samarbeidspartnere må også vurderes.

Kommunedirektøren vil i forbindelse med arbeidet med Handlingsprogram 2024-2027 gjøre en vurdering av hvilke satsinger fra temaplanene som bør prioriteres fremover. Dette legges frem for drøfting i hovedutvalgene i forbindelse med deres behandling av sak om innspill til Handlingsprogram 2024-2027 i april.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Denne saken er vurdert i forhold til de tre bærekraftsdimensjonene.

4. Tidligere behandling

Saken bygger på vedtatt Handlingsprogram 2023-2026 i sak 114/22.

5. Kommunedirektørens vurdering

Vedtatt statsbudsjett for 2023 fikk begrenset økonomisk betydning for Asker kommune, utover det som var innarbeidet i tilleggsinnstillingen. Kommunedirektøren foreslår å innarbeide to konkrete tiltak i budsjettet innenfor tjenesteområde Oppvekst.

Kommunedirektøren mener den allerede vedtatte rammejusteringen på 30 mill. kroner i 2023 i all hovedsak kan gjennomføres som løpende effektivisering og tjenesteutvikling, uten at dette påvirker kvaliteten på tjenestene ut til publikum/brukere. Dette ligger innenfor kommunedirektørens fullmakt, og flere av tiltakene er allerede under gjennomføring.

Foreløpig økonomisk resultat for 2022 viser et merforbruk i noen tjenesteområder som vil gi økonomiske utfordringer også i 2023. Dette tilsier behov for ytterligere omstillings- og effektiviseringstiltak. Kommunedirektøren foreslår også noen budsjettendringer som vil medføre endringer i tjenestetilbudet og krever politisk

beslutning. Til sammen vil disse tiltakene gi en ytterligere økonomisk effekt på 22,25 mill. kroner.

For å ta gode beslutninger og legge gode og bærekraftige planer, må kommunedirektøren sikre seg god innsikt og kunnskap. Den økonomiske situasjonen er for tiden preget av høy usikkerhet. Regjeringen vil i revidert nasjonalbudsjett for 2023 og kommuneproposisjonen for 2024 som legges frem 11. mai, komme med oppdaterte anslag for pris- og lønnsveksten og hva kommunene vil bli kompensert for knyttet til det. Kommunedirektøren vil avvente revidert nasjonalbudsjett og kommuneproposisjonen for å kunne vurdere eventuelle ytterligere budsjettgrep for å sikre en god og forutsigbar økonomistyring i innværende og kommende år.

Samtidig vet vi at Asker kommune vil stå overfor en ny økonomisk utfordring fra 2024, knyttet til endringene i skattesystemet og som følge av at flere innbyggere i Asker med betydelige formuer har flyttet ut av landet. Konsekvensene av disse endringene er ikke innarbeidet i vedtatt Handlingsprogram 2023-2026, og vil få betydelige varige økonomiske konsekvenser. Endringene i skattesystemet kan i sum gi et potensiale for tap på ca. 110 mill. kroner årlig, noe som vil komme i tillegg til allerede vedtatt omstillings- og effektiviseringsprogram.

Kommunedirektøren vil i 1. tertialrapport 2023 og sak om strategiske mål og økonomiske rammer for Handlingsprogram 2024-2027 komme tilbake med en anbefaling om hvilke ytterligere grep som må gjøres i budsjettet fremover basert på siste oppdaterte kunnskap.

De økonomiske utfordringene tilsier at kommunedirektøren allerede nå vil varsle om at det kan bli nødvendig med en ansettelsesstopp i Asker kommune fra sommeren 2023. Hvis dette settes i verk, vil det bli etablert et omstillingsutvalg for å håndtere omstillingen på en god og ryddig måte i tråd med lov- og avtaleverk.

Asker er en stor kommune med et godt økonomisk fundament. De frie inntektene ligger godt over gjennomsnittet for norske kommuner. Vi har gode velferdstjenester, en god befolkningsvekst og et godt skattegrunnlag. Selv om den økonomiske situasjonen nå er krevende, danner dette grunnlag for optimisme på sikt.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksprotokoll

Arivsak
23/03817

Saksbehandler
Kathrine Bolsø

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
28.03.2023	54/23
12.04.2023	19/23

Handlingsprogram 2023-2026 - revidert budsjett og økonomiske utsikter fremover

Formannskapet har behandlet saken i møte 28.03.2023 sak 54/23

Behandling

Kommunedirektør Lars Bjerke og ordfører Lene W. Conradi innledet kort til saken. Bjerke svarte på spørsmål.

Ivar Granum (A) fremmet forslag til nytt punkt:

De innsparte lønnskostnader i forbindelse med lærerstreiken 2022 på 7 mill. avsettes til læremidler og utstyr i skoler og barnehager.

Martin Berthelsen (SV) fremmet følgende forslag til to nye punkter:

1) Formannskapet forutsetter at kommunen ikke dekker inntektstap ved å mobilisere frivillige ressurser.

2) Kommunedirektøren legger fram et preliminært estimat innen desember 2023 av potensialet for styrking av kommuneøkonomien ved innføring av eiendomsskatt.

Forslag til nytt punkt (1) fremmet av SV, fikk 4 stemmer (SV, MDG, A), og falt.

Forslag til nytt punkt (2) fremmet av SV, fikk 1 stemme (SV), og falt.

Kommunedirektørens innstilling punkt 1, ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens innstilling punkt 2, ble vedtatt mot 3 stemmer (SV,A).

Kommunedirektørens innstilling punkt 3, ble vedtatt mot 3 stemmer (SV,A).

Kommunedirektørens innstilling punkt 4, ble vedtatt mot 3 stemmer (SV,A).

Kommunedirektørens innstilling punkt 5, fikk 4 stemmer (SV,MDG,A), og falt.

Forslag til nytt punkt fremmet av A, fikk 4 stemmer (SV,MDG,A), og falt.

Innstilling

1. Som følge av vedtatt statsbudsjett for 2023, innarbeides budsjettendringer i Handlingsprogram 2023-2026 i henhold til følgende tabell:

DRIFTSBUDSJETT - ENDRINGER <i>Beløp i 1000 kr</i>		2023	2024	2025	2026
Oppvekst	Kompensasjon gratis SFO (12 timer), 2. trinn fra skoleåret 2023/24	13 279	29 214	29 214	29 214
	Økt barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet	154	168	168	168
Tjeneste- overgrepene	Økt rammetilskudd budsjettavtalen	-13 433	-29 382	-29 382	-29 382
	Sum	0	0	0	0

2. Kommunedirektørens redegjørelse for tiltakene knyttet til allerede vedtatt og innarbeidet omstillings- og effektiviseringsprogram på 30 mill. kroner, tas til orientering.
3. Det iverksettes ytterligere effektiviseringstiltak på 17 mill. kroner for å redusere konsekvensene av merforbruket fra 2022. Kommunedirektørens redegjørelse knyttet til disse tiltakene tas til orientering.

4. Budsjettendringer i henhold til følgende tabell innarbeides:

Tjenesteområde	Tiltak	Beløp i 2023 <i>(Beløp i 1 000kr)</i>
Administrasjon og ledelse	Utsette opptrappingsplanen for lærlinger	2 000
	Redusere formannskapets disposisjonskonto	250
	Sum	2 250

Saksprotokoll

Arivsak
23/03817

Saksbehandler
Kathrine Bolsø

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
28.03.2023	54/23
12.04.2023	19/23

Handlingsprogram 2023-2026 - revidert budsjett og økonomiske utsikter fremover

Kommunestyret har behandlet saken i møte 12.04.2023 sak 19/23

Behandling

Ivar Granum (A) tok opp punkt 5 i kommunedirektørens innstilling:

«Kommunedirektøren vil i løpet av 2. kvartal 2023 legge frem egen sak om forslag til økte inntekter på ca. 3-5 mill. kroner for gebyrbelagte tjenester innen Medborgerskap, herunder økt brukerbetaling i kommunale svømmehaller.»

Granum fremmet også følgende forslag til nye punkter:

«De innsparte lønnskostnader i forbindelse med lærerstreiken 2022 på 7 mill. avsettes til læremidler og utstyr i skoler og barnehager.»

«Kommunedirektørens forslag om å redusere finansiering til brukerstyrt assistanse tas ut av oversikt over samlede effektiviseringstiltak for 2023. Kommunedirektøren kommer tilbake til området Velferd med forslag til hvordan finansiering av BPA opprettholdes.»

Martin Berthelsen (SV) fremmet følgende forslag:

«Kommunestyret forutsetter at kommunen ikke dekker inntektstap ved å mobilisere frivillige ressurser. Inntektstap må belastes driftsbudsjettet.»

Anders Nordmo (SV) fremmet følgende forslag:

«Kommunedirektøren legger fram et preliminært estimat innen desember 2023 av potensialet for styrking av kommuneøkonomien ved innføring av eiendomsskatt.»

Bård Kjetil Dahl (R) fremmet følgende forslag:

1. Asker kommune innfører eiendomsskatt på 1 promille fra 2024.
 2. Bunnfradraget settes til 4,5 mill kr.
 3. Asker kommune setter av 5 mill kr til å ettergi hele eller deler av eiendomsskatten til husholdninger som har lav inntekt eller som av andre særskilte grunner har lav betalingsevne, i henhold til §28 i eiendomsskatteloven. Nærmere retningslinjer for dette vedtas av kommunestyret i egen sak i løpet av våren 2024.
- Innstillingens punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Innstillingens punkt 2 ble vedtatt, mot 19 stemmer (A,MDG,SV,R).

Innstillingens punkt 3 og 4 ble begge vedtatt, mot 13 stemmer (A,SV,R).

Granums første forslag fikk 15 stemmer (A,MDG), og falt.

Granums andre forslag fikk 19 stemmer (A,MDG,SV,R), og falt.

Granums siste forslag fikk 13 stemmer (A,SV,R), og falt.

Berthelsens forslag fikk 19 stemmer (A,MDG,SV,R), og falt.

Nordmos forslag fikk 4 stemmer (SV,R), og falt.

Dahls forslag fikk 4 stemmer (SV,R), og falt.

Vedtak

1. Som følge av vedtatt statsbudsjett for 2023, innarbeides budsjettendringer i Handlingsprogram 2023-2026 i henhold til følgende tabell:

DRIFTSBUDSJETT - ENDRINGER <i>Beløp i 1000 kr</i>		2023	2024	2025	2026
Oppvekst	Kompensasjon gratis SFO (12 timer), 2. trinn fra skoleåret 2023/24	13 279	29 214	29 214	29 214

	Økt barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet	154	168	168	168
Tjeneste- overgripende	Økt rammetilskudd budsjettavtalen	-13 433	-29 382	-29 382	-29 382
	Sum	0	0	0	0

2. Kommunedirektørens redegjørelse for tiltakene knyttet til allerede vedtatt og innarbeidet omstillings- og effektiviseringsprogram på 30 mill. kroner, tas til orientering.
3. Det iverksettes ytterligere effektiviseringstiltak på 17 mill. kroner for å redusere konsekvensene av merforbruket fra 2022. Kommunedirektørens redegjørelse knyttet til disse tiltakene tas til orientering.
4. Budsjettendringer i henhold til følgende tabell innarbeides:

Tjenesteområde	Tiltak	Beløp i 2023 <i>(Beløp i 1 000kr)</i>
Administrasjon og ledelse	Utsette opptrappingsplanen for lærlinger	2 000
	Redusere formannskapetets disposisjonskonto	250
	Sum	2 250

Saksframlegg

Arkivsak
21/20319-5

Saksbehandler
Sylvi Seter

Behandles av
Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato
28.03.2023
12.04.2023

Oppfølging av forvaltningsrevisjon i Asker kommune - overordnet internkontroll

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Kommunedirektørens redegjørelse om oppfølging av anbefalingene i forvaltningsrevisjon om overordnet internkontroll tas til orientering.

1. Sammendrag og konklusjon

Deloitte gjennomførte i tidsrommet desember 2021 til august 2022 en forvaltningsrevisjon av overordnet internkontroll i Asker kommune. Oppdraget ble bestilt av kontrollutvalget i deres møte 6. september 2021 (sak 31/21).

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vært å undersøke om Asker kommune har etablert en tilfredsstillende sektorovergripende internkontroll og om det er utarbeidet felles retningslinjer for strukturen som skal ligge til grunn for internkontrollarbeidet. Rapport etter endt revisjon ble utarbeidet i august 2022.

Revisjonen avdekket ingen avvik, men kom med 17 anbefalinger for ytterligere forbedringer. Hensikten med denne saken er å gi en tilbakemelding om status knyttet til kommunedirektørens oppfølging av anbefalingene i revisjonsrapporten.

Kommunedirektøren vil innledningsvis vise til følgende hovedkonklusjon i forvaltningsrevisjonsrapporten:

Revisjonens overordnede vurdering er at Asker kommune i all hovedsak har etablert en god struktur for den sektorovergripende internkontrollen. Det er etablert et felles

kvalitetssystem som skal brukes av hele kommunen og som sikrer formalisering av arbeidsprosesser (skriftlige rutiner), gjennomføring av risikovurderinger og system og rutiner for å melde og følge opp avvik. Kvalitetssystemet understøttes av en rekke sentrale dokumenter og årshjulsprosesser gjennom virksomhetsstyringen som sikrer at alle virksomheter gjennomfører flere viktige internkontrolloppgaver samt også rapporterer på internkontrollarbeidet. Det er også utarbeidet egne kontrolltiltak for å etterse at internkontrolloppgavene etterleves – heriblant etterser seksjon for virksomhetsstyring om virksomhetene gjennomfører risikovurderinger, følger opp avvik som ikke er lukket, det gjennomføres både interne og eksterne revisjoner i forbindelse med kommunens ISO-sertifisering og det tilbys også veiledning og bistand ut mot den enkelte virksomhet.

God ledelse og gode plan- og styringsprosesser er en forutsetning for at Asker kommune kan ivareta sin rolle som tjenesteyter, samfunnsutvikler og demokratisk arena. Gjennom helhetlig virksomhetsstyring skal kommunen sikre effektiv drift og gode tjenester til innbyggerne, samtidig som vi ivaretar nødvendig utviklingsarbeid og innovasjon i tråd med samfunnets og innbyggernes behov.

Asker kommune har i mange år jobbet systematisk med å tilrettelegge for god virksomhetsstyring og gode årshjulsprosesser. Dokumentet *Virksomhetsstyring i Asker kommune* beskriver de overordnede prinsippene for ledelse, planlegging og styring i kommunen, og årshjulet beskriver når de ulike plan- og styringsprosessene finner sted gjennom året.

Arbeidet med internkontroll og kontinuerlig forbedring inngår som en integrert del av virksomhetsstyringen. Asker er som en av få kommuner sertifisert etter ISO 9001-standarden om kvalitetsledelse. Gamle Asker kommune ble i 2007 sertifisert etter denne standarden gjennomgående i hele organisasjonen. Det har etter kommunesammenslåingen vært en prosess med å harmonisere kvalitetsarbeidet og internkontrollarbeidet for å bringe hele den nye kommunen opp på samme nivå.

ISO-sertifiseringen innebærer blant annet at DNV årlig reviderer kommunens virksomheter. I tillegg gjennomfører kommunen selv en rekke interne revisjoner for å følge opp standarden.

Arbeidet med virksomhetsstyring og internkontroll er et kontinuerlig utviklingsarbeid. Kommunedirektøren vil bruke anbefalingene fra revisjonsrapporten som et viktig grunnlag i videreutviklingen av internkontrollen i Asker kommune. Arbeidet med å følge opp alle de 17 anbefalingene er i god prosess.

Samtidig vil kommunedirektøren understreke at det er viktig å sikre en god balanse mellom utviklingsaktiviteter og kontrollaktiviteter. Vi må sikre at organisasjonen ikke utvikler en «nullfeilskultur» som gjør at ledere og medarbeidere ikke våger å utnytte handlingsrommet og skape gode tjenester og rom for læring og forbedring. Dette er ikke minst viktig i en tid med stort behov for omstilling.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

2.1 Bakgrunn for saken

Forvaltningsrevisjon om overordnet internkontroll ble behandlet av kommunestyret 18. oktober 2022 (sak 89/22) og det ble fattet følgende vedtak:

Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp anbefalingene i punktene 1-17 innenfor dimensjonene styring og kontrollmiljø, informasjon og kommunikasjon, risikovurdering, avvikshåndtering og oppfølging av internkontrollen i forvaltningsrevisjonsrapport Overordnet internkontroll.

Kommunedirektøren ga sin uttalelse til revisjonsrapporten til kontrollutvalget 17. august 2022. Som det fremkom av kommunedirektørens uttalelse, er det allerede igangsatt eller planlagt tiltak på flere av områdene.

Generelt om overordnet internkontroll i Asker kommune

Asker kommunen forvalter store ressurser på vegne av innbyggerne. For å skape tillit hos befolkningen er det viktig å sikre god styring og kontroll. Dette bidrar igjen til å sikre at kommunen ivaretar innbyggernes behov og rettigheter, etterlever lover og regler og forvalter felleskapets ressurser på en effektiv og hensiktsmessig måte.

Internkontroll inngår som en integrert del av virksomhetsstyringen i kommunen. Internkontroll er en del av kommunens egenkontroll og er hjemlet i kommuneloven.

Kommunedirektørens internkontroll er den samlede kontrollen administrasjonen fører med egen virksomhet. God internkontroll skal bidra til forutsigbarhet og tillit til at kommunen ivaretar innbyggernes behov og rettigheter. Internkontroll består av formalisert og strukturert planlegging, organisering, gjennomføring, rapportering og evaluering av aktiviteter som sikrer at mål nås og lover og regler overholdes. Hensikten er å redusere risikoen for uønskede hendelser og sikre at inntrufne hendelser oppdages, håndteres og bidrar til læring og forbedring.

Asker kommune har helt siden 2007 vært sertifisert etter ISO 9001-standarden om kvalitetsledelse. Sertifiseringen har bidratt til at Asker kommune gjennom mange år har etablert en god struktur på det overordnede arbeidet med kvalitetsledelse og internkontroll, noe som også blir bekreftet i revisjonsrapporten.

ISO-sertifiseringen innebærer blant annet at DNV gjennomfører en årlig ekstern revisjon av kommunens kvalitetssystem og prosesser for å sikre at kommunen oppfyller kravene i standarden. Hvert tredje år gjennomføres det en mer omfattende resertifisering hvor kommunen får utdelt sertifikat knyttet til standarden. Det gjøres også en modenhetsvurdering hvor kommunen oppnår gode resultater. Det har etter kommunesammenslåingen vært en prosess med å harmonisere kvalitetsarbeidet og internkontrollarbeidet for å bringe hele den nye kommunen opp på samme nivå.

Asker kommune har i mange år jobbet systematisk med helhetlig virksomhetsstyring. Dokumentet [Virksomhetsstyring i Asker kommune](#) beskriver de overordnede prinsippene for ledelse, planlegging og styring i kommunen, og årshjulet beskriver når de ulike plan- og styringsprosessene finner sted gjennom året.

Asker kommune har et eget kvalitetssystem (Simpli) som utgjør grunnmuren i internkontrollen og er med på å sikre formalisering og dokumentasjon av internkontrollarbeidet. Arbeidet med kvalitetsledelse og internkontroll gjennom blant annet ISO 9001-standarden, COSO-rammeverket og «Orden i eget hus» (KS) sikrer en risikobasert tilnærming og bidrar til god virksomhetsstyring. Disse rammeverkene har vært et stort fortrinn i kommunens arbeid med å oppfylle kravene som følger av kommunelovens § 25 om internkontroll.

Kommunedirektørens delegeringsreglement beskriver videredelegering av ansvar og myndighet i organisasjonen, og beskriver også ansvaret for internkontroll. Det fremkommer av delegeringsreglementet at begge fullmaktsnivåer har ansvar for internkontroll. Kommunedirektøren og direktørene (fullmaktsnivå 1) har ansvar for at internkontrollen fungerer tilfredsstillende i alle deler av organisasjonen, samt å følge opp at myndighet delegert til fullmaktsnivå 2 blir forsvarlig ivaretatt. Virksomhetslederne og avdelingslederne (fullmaktsnivå 2) har ansvar for internkontrollen i egen virksomhet, samt å følge opp at den myndigheten som er delegert fra kommunedirektøren blir forsvarlig ivaretatt.

Lederrollen er sentral for å sikre god styring og kontroll. Balansen mellom tillit og kontroll er sentralt i utøvelsen av god ledelse. Asker kommune gjennomførte i perioden 2019-2022 et omfattende lederutviklingsprogram for alle kommunens ca. 350 ledere. Formålet har vært å bygge felles kultur og ledelsesprinsipper, med fokus på endringsledelse. Kvalitet og internkontroll har inngått som ett av flere viktige temaer i denne sammenheng.

Oppfølging av forbedringspunkter fra rapport om overordnet internkontroll

Kommunedirektøren vil bemerke at revisjonsrapporten ikke inneholder avvik, og at revisor mener at kommunen har etablert en god struktur for den sektorovergripende internkontrollen.

Nedenfor følger en beskrivelse av status knyttet til arbeidet med oppfølging av de 17 forbedringspunktene som fremkommer av revisjonsrapporten. Forbedringspunktene er inndelt i fem hovedområder: Styring og kontrollmiljø, informasjon og kommunikasjon, risikovurdering, avvikshåndtering og oppfølging av internkontrollen.

Styring og kontrollmiljø

Anbefaling 1

Etablerer enda tydeligere føringer for hvilket ansvar ledere på ulike nivå har for internkontrollen. Lederne ansvar for og forventninger til internkontrollarbeidet kan med fordel omtales spesifikt i lederavtalene som inngås med ledere på ulike nivå.

Ledernes ansvar for internkontroll er tydelig definert i kommunedirektørens delegeringsreglement. Videre er ansvaret for internkontroll innarbeidet i lederavtalene, og det er en egen arbeidsprosess i kvalitetssystemet Simpli som ytterligere konkretiserer ansvaret.

I tillegg er ledernes internkontrollansvar beskrevet i det årlige oppdragsbrevet. Det fremgår her at ledere skal gjennomføre blant annet risiko- og sårbarhetsanalyser, vernerunder og internkontroll knyttet til informasjonssikkerhet. Dette er igjen grunnlag for utarbeidelse av de årlige virksomhetsplanene.

Anbefaling 2

Sikrer at det blir inngått lederavtaler med alle ledere.

I henhold til prosess for lederavtaler i kvalitetssystemet skal det årlig inngås lederavtaler på fire nivåer:

- mellom politisk forhandlingsutvalg v/ ordfører og kommunedirektøren
- mellom kommunedirektøren og direktør
- mellom direktør og virksomhetsleder
- mellom virksomhetsleder og avdelingsleder

Ansvaret for inngåelse av lederavtaler ligger til det øverste ledernivået i lederavtalen. Lederavtaler inngås innen 1. april hvert år. Det er alltid en viss turnover blant ledere gjennom året. Ledere som tiltrer stillingen etter 1. april, trer automatisk inn i avtroppende leders avtale for inneværende år. Dette medfører at det ikke fullt ut vil være samsvar mellom antall ledere og antall lederavtaler til enhver tid.

Alle lederavtaler arkiveres i sak- og arkivsystemet. Det blir gjennomført internkontroller for å sikre at alle lederavtaler er på plass.

Anbefaling 3

Sikrer at ledere får tilstrekkelig opplæring/veiledning i bruk av kvalitetssystemet og hvordan de i praksis kan gjennomføre internkontroll-arbeidet.

Asker kommune har et eget onboardingsprogram for nye ledere. Dette skal sikre at alle ledere har tilstrekkelig kompetanse til å ivareta de ulike delene av lederrollen, inkludert kunnskap om bruk av kommunens digitale systemer og styringsverktøy.

Som en del av oppfølgingen av kommunedirektørens oppdragsbrev, gjennomføres det årlig opplæring/workshops/veiledning knyttet til ulike internkontroll- og styringsaktiviteter. Opplæringen er obligatorisk for alle virksomhetsledere, og mange avdelingsledere deltar også.

Følgende temaer gjennomgås i workshopene:

1. Virksomhetsplan – praktisk gjennomføring og rapportering

2. Risikoanalyser – tiltak og oppfølging av risiko
3. Avvikshåndtering – oppfølging av funn og avvik
4. Informasjonssikkerhet – hvorfor er det viktig og hvordan gjennomføre internkontroll
5. Ledelsens gjennomgang – som verktøy for oppfølging av internkontroll i egen virksomhet

Anbefaling 4

Sikrer at alle tjenesteområder og virksomheter i kommunen har gode systemer for å identifisere, utarbeide og oppdatere rutiner for sentrale arbeidsprosesser.

Det er et grunnleggende prinsipp at internkontrollen skal være tilpasset virksomhetens risiko og egenart. Dette innebærer at omfang og nivå på prosesser og rutiner også bør være tilpasset virksomhetens risiko og behov. Det er med andre ord viktig å ha en god balanse mellom tillit og kontroll i utøvelsen av lederskapet.

Asker kommune har etablert digitale systemer for virksomhetsstyring, hvor kvalitetssystemet Simpli og økonomi- og styringssystemet Framsikt utgjør de to viktigste hovedsystemene.

Virksomhetslederne har ansvar for at virksomhetens viktigste prosesser til enhver tid er oppdatert i kvalitetssystemet, at prosesser og rutiner er kjent og følges opp av ansatte, og at avvik og forbedringer registreres og følges opp for å sikre kontinuerlig forbedring av tjenestene. Dette ansvaret er presisert i en egen prosess om internkontroll i kvalitetssystemet, og fremgår også av det årlige oppdragsbrevet.

Kommunedirektøren vil i tillegg vise til at virksomhetslederne i Framsikt årlig skal bekrefte at sentrale arbeidsprosesser og rutiner er oppdatert og dokumentert i Simpli og gjort kjent for de ansatte. Simpli sender videre varsel til prosesseiere med påminnelse om årlig gjennomgang/oppdatering av prosesser, noe som også bidrar til å holde systemet oppdatert.

Anbefaling 5

Sikrer at ansatte får tilstrekkelig opplæring/bistand til å finne frem til rutiner

Asker kommune har en løpende dialog med leverandøren av kvalitetssystemet for å sikre riktig bruk og gode brukeropplevelser. Det er utarbeidet en rekke e-læringsguider knyttet til bruk av systemet. Superbrukere kan også kontaktes ved behov for en-til-en-veiledning.

Søkefunksjonen «Tore på kontoret» på kommunens intranett er også et godt hjelpemiddel for å finne frem i kvalitetssystemet.

For øvrig gjennomføres det egne kurs i bruk av kommunens ulike digitale systemer. Det er blant annet etablert et eget onboardingprogram for nye ledere der også kvalitetssystemet er tema.

Anbefaling 6

Sikre gode systemer for å kartlegge kompetanse og utarbeide nødvendige kompetanse- og opplæringsplaner, slik at ansatte får nødvendig opplæring til å ivareta sine arbeidsoppgaver på en god måte.

Asker kommune har i mange år hatt et eget strategisk digitalt kompetansestyringsverktøy (Obisoft). Dette benyttes for å kartlegge kompetansebehov og avdekke eventuelle kompetansegap, som grunnlag for medarbeidersamtaler og kompetanseutvikling for de enkelte ansatte og kommunen som helhet.

Senter for innovasjon og læring (Seil) har ansvar for planlegging og gjennomføring av kompetanseutvikling i kommunen. I tillegg jobbes det med en overordnet og langsiktig kompetanseutviklingsplan, som en oppfølging av temaplan for arbeidsgiverpolitikk.

Det vises for øvrig til at Asker kommune i perioden 2019-2022 gjennomførte et omfattende lederutviklingsprogram for alle kommunens omkring 350 ledere.

Anbefaling 7

Sikre at det minst en gang årlig blir gjennomført medarbeidersamtaler med ansatte (ansatte både med og uten lederansvar)

Kommunen har en egen prosess i kvalitetssystemet for gjennomføring av årlige medarbeidersamtaler. Lederes ansvar for å gjennomføre medarbeidersamtaler er også presisert i oppdragsbrevet. Medarbeidersamtalene gjennomføres og dokumenteres i kompetansestyringsverktøyet Obisoft.

Kommunedirektøren erfarer at de aller fleste ledere gjennomfører medarbeidersamtaler i henhold til rutinen, men at de ikke alltid dokumenteres på riktig måte. Kommunedirektøren vil iverksette internkontrollaktiviteter for å sikre at medarbeidersamtaler gjennomføres og dokumenteres i henhold til rutinen.

Asker kommune har fokus på utvikling av godt medarbeiderskap. Det gjennomføres jevnlig en 10-faktor medarbeiderundersøkelse som grunnlag for utvikling av virksomhetene. 10-faktorundersøkelsen kartlegger medarbeideres opplevelse knyttet til de ti faktorene indre motivasjon, mestringstro, autonomi, bruk av kompetanse, mestringsorientert ledelse, rolleklarhet, relevant kompetanseutvikling, fleksibilitetsvilje, mestringsklima og prososial motivasjon. Enkelte temaer fra 10-faktorundersøkelsen inngår også i medarbeidersamtalen.

Informasjon og kommunikasjon

Anbefaling 8

Sikrer at ansatte i større grad blir gjort kjent med innholdet i virksomhetsplaner.

Virksomhetsleder er ansvarlig for utarbeidelse av en årlig virksomhetsplan med tiltak som er relevante for virksomheten. Virksomhetsplanen skal utarbeides gjennom bred medvirkning fra ansatte og tillitsvalgte, og skal i tillegg behandles i virksomhetenes medbestemmelsesmøter.

Virksomhetsplanene utarbeides i Framsikt og blir tilgjengeliggjort for ansatte.

Anbefaling 9

Sikrer at ansatte i større grad blir gjort kjent med innholdet i etiske retningslinjer for Asker kommune.

Asker kommune har etiske retningslinjer som er utarbeidet gjennom en bred og involverende prosess, hvor også ansattrepresentanter har deltatt.

Gjennomgang av de etiske retningslinjene er en del av opplæringen ved nyansettelser. Alle ansatte skriver i forbindelse med ansettelsesbrevet under på at de er gjort kjent med kommunens etiske retningslinjer. Kjennskap til kommunens etiske retningslinjer er også tatt inn som grunnkompetansekrav til alle ansatte som følges opp som en del av medarbeidersamtalene.

Det er for øvrig etablert ulike verktøy og arenaer for etisk refleksjon i tjenesteområdene, for slik å kunne drøfte etiske dilemmaer som oppstår i hverdagen.

Anbefaling 10

Vurdere å gjennomføre etisk refleksjon i alle virksomheter

De etiske retningslinjene er også omtalt i lederavtalene. Alle virksomhetsledere har gjennom lederavtalen et ansvar for å følge opp at det legges til rette for jevnlig etisk refleksjon i virksomheten. Dette gjøres på ulike måter ut fra hva som er mest hensiktsmessig i den enkelte virksomhet.

Det ble i mai 2022 gjennomført en egen e-læringskampanje for alle ansatte om etikk og etiske dilemmaer. Tilsvarende kurs vil bli gjennomført hvert år fremover.

Risikovurdering

Anbefaling 11

Følge opp at man forventer at det blir gjennomført risikovurderinger av alle sentrale forhold som vedrører driften og tjenestene i kommunen. Gjennom f.eks.

- o Tydelige forventninger i oppdragsbrev*
- o Etterspørre i ledersamtaler*
- o Informasjon til ledere/ansatte*
- o Opplæring*

Arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser er beskrevet i en egen prosess i kvalitetssystemet. Forventninger til gjennomføring av risikovurderinger er videre

tydeliggjort i kommunedirektørens oppdragsbrev. Det fremgår her at det er forventet at alle virksomheter som et minimum vurderer risiko innenfor følgende tre områder:

1. Samfunnssikkerhet og beredskap
2. Tjenesteutvikling og forsvarlige tjenester
3. Økonomi ressursstyring og ressursbruk

For enkelte tjenesteområder er det også utarbeidet oversikt over felles risikoområder som skal sikre at sentrale risikoer blir vurdert av samtlige virksomheter innenfor tjenesteområdet.

Arbeid med risikovurderinger er for øvrig et sentralt tema i de årlige workshopene for virksomhetslederne i januar/februar.

Utkast til virksomhetsplan, ledelsens gjennomgang, ROS-analyse for virksomheten og øvrige internkontrolltiltak blir gjennomgått og drøftet i lederdialogen mellom virksomhetsleder og direktør hver vår.

Anbefaling 12

Gi tydelige føringer og opplæring i hvordan risikovurderinger skal gjennomføres og hvordan identifiserte risikoer skal følges opp. Det bør også tydeliggjøres at ansatte bør informeres om hvordan identifiserte risikoer i den enkelte enhet følges opp/vurderes av ledelsen.

Arbeidet med risiko- og sårbarhetsanalyser er beskrevet i en egen prosess i kvalitetssystemet, og gjennomføres minimum årlig i dialog med ansatte i virksomheten. Vesentlige risikoer blir deretter gjennomgått i ledelsens gjennomgang i virksomhetene, og inngår som grunnlag for arbeidet med virksomhetsplanen. Ledere informerer ansatte om hvilke risikoer som er vurdert i forbindelse med utarbeidelse og behandling av virksomhetsplanen.

Virksomhetene får gjennom de årlige workshopene praktisk opplæring i gjennomføring av risikoanalyser som verktøy for å forebygge uønskede hendelser eller mangler ved tjenestetilbudet, etterlevelse av lovkrav og etablering av internkontrolltiltak. Workshopene som ble gjennomført våren 2023 hadde økt fokus på veiledning i fremgangsmåte og bruk av risikoskalaen.

Avvikshåndtering

Anbefaling 13

Sikrer at ansatte vet hvordan og i hvilke tilfeller de skal melde avvik.

Overordnede føringer for avvikshåndtering er dokumentert i egen rutine i kvalitetssystemet Simpli. Det er som en del av opplæringen, i workshops og i arbeidet med etisk refleksjon drøftet kriterier/standarder for hva som defineres som avvik eller forbedringer som igjen skal følges opp i kvalitetssystemet.

Dersom det oppdages en uønsket hendelse skal denne registreres i avviksmodule i kvalitetssystemet, slik at det kan gjennomføres årsaksanalyser og iverksettes tiltak for at tilsvarende hendelser ikke skal skje igjen. Dette er en viktig del av forbedringsarbeidet i kommunen.

Anbefaling 14

Sikrer at ledere oppfordrer ansatte til å melde avvik når avvik oppstår.

Å melde fra om hendelser/avvik er en viktig del av kommunens arbeid med kontinuerlig forbedring. Det jobbes kontinuerlig med å videreutvikle en god avvikskultur. Ledere og ansatte oppfordres gjennom workshops og i annen opplæring til å ha fokus på oppfølging av avvik i lærings- og forbedringsarbeidet.

Anbefaling 15

Gir tydelige føringer om at avvik skal følges opp på en systematisk måte. Det bør også innføres skriftlige rutiner som sikrer at ansatte får tilbakemelding på at avvik som er meldt inn er fulgt opp.

Oppfølging av innmeldte avvik skjer i avviksmodule i kvalitetssystemet. Alle som melder avvik, har tilgang til å se status og oppfølging for sine innmeldte avvik.

Systemet har en funksjon hvor meldte avvik automatisk sendes til nærmeste leder med frist for oppfølging, og det sendes automatiske påminnelser om oppfølging frem til avviket er lukket. Dersom avviket ikke følges opp innen fristen, sender systemet varsel til neste eskaleringsnivå.

Oppdragsbrevet understreker at virksomhetsledere hvert halvår skal gjennomgå statistikk fra avvikssystemet og gjøre en samlet vurdering av avviksområdene og identifisere eventuelle rotårsaker.

Oppfølging av internkontrollen

Anbefaling 16

Sikrer at svakheter i internkontrollen og/eller sentrale risikoområder som er identifisert og rapportert oppover til neste nivå også blir tatt opp igjen med ledere på underliggende nivå, herunder at det blir gitt tilbakemelding om hvordan rapporteringen er fulgt opp. Dette kan eks. være tema i lederdialog.

Asker kommune har som en del av ISO-sertifiseringen og kommunens årshjul etablert et system med ledelsens gjennomgang på tre nivåer: Virksomhetsnivå, tjenesteområdenivå og kommunenivå.

Systemet legger opp til at risikoer fra underliggende enheter aggregeres opp og vurderes på overordnede nivåer. I ledelsens gjennomgang på kommunenivå gjennomgås tilbakemeldinger fra kommunens virksomheter og tjenesteområder, samt funn fra DNVs årlige revisjon. Erfaringer fra kommunenivå bringes tilbake til de

underliggende nivåene, som grunnlag for oppdragsbrev og kommende års arbeid med ROS-analyser og virksomhetsplaner.

I tillegg er det løpende lederdialog, faste ledermøter og medbestemmelsesmøter på de tre nevnte nivåene der internkontroll og risikoområder er jevnlig temaer.

Anbefaling 17

Vurder å rapportere mer utfyllende til kommunestyret om internkontroll, der rapporteringen er tydeligere på hvilke risikoområder/svakheter som ev. er identifisert og hvordan disse blir fulgt opp.

Kommunedirektøren rapporterer om status for internkontrollarbeidet som en del av årsberetningen som behandles av kommunestyret i juni hvert år. Det rapporteres blant annet om gjennomførte eksterne og interne revisjoner, statlige tilsyn, personvern og informasjonssikkerhet, forvaltningsrevisjoner, eierskapskontroll og varslingsaker. Videre redegjøres det for planlagte aktiviteter kommende år.

Dersom det som en del av den administrative virksomhetsstyringen avdekkes vesentlige avvik eller risikoområder, vil kommunedirektøren orientere og/eller fremme egne saker om dette snarest mulig. Kommunedirektøren viser til at dette for eksempel har vært gjort knyttet til beredskap, cyberangrep og personvernhendelser.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraftsdimensjonene er ikke vurdert i saken.

4. Tidligere behandling

Rapporten «Forvaltningsrevisjon overordnet internkontroll» ble behandlet i kommunestyret 18. oktober 2022 (sak 89/22).

5. Kommunedirektørens vurdering

Asker kommune har i mange år jobbet systematisk med virksomhetsstyring.

Arbeidet med internkontroll og kontinuerlig forbedring inngår som en integrert del av virksomhetsstyringen. Asker er som en av få kommuner sertifisert etter ISO 9001-standarden om kvalitetsledelse. Kommunedirektøren vurderer at den årlige eksterne revisjonen etter ISO-standarden er et svært positivt bidrag til å sikre god styring og interkontroll i Asker kommune. I tillegg er statlige tilsyn og forvaltningsrevisjoner et viktig bidrag inn i arbeidet med å bygge en god kultur for kvalitet og forbedring.

Kommunedirektøren legger til grunn at revisjonsrapporten konkluderer med at Asker kommune i all hovedsak har etablert en god struktur for den sektorovergrepene internkontrollen. Prosessene og rutinene i kvalitetssystemet trekkes frem som et svært viktig verktøy i denne sammenheng, i tillegg til ISO-sertifiseringen og kommunens ulike årshjulsprosesser knyttet til internkontroll.

Kommunedirektøren legger videre til grunn at revisjonen ikke avdekket avvik knyttet til kommunens overordnede internkontroll. Rapporten peker imidlertid på 17 anbefalinger som ytterligere vil bidra til å forbedre internkontrollarbeidet.

Arbeidet med virksomhetsstyring og interkontroll er et kontinuerlig utviklingsarbeid. Kommunedirektøren vil bruke anbefalingene fra revisjonsrapporten som et viktig grunnlag i videreutviklingen av internkontrollen i Asker kommune, og viser til at arbeidet med å følge opp alle de 17 anbefalingene er i god prosess.

Samtidig vil kommunedirektøren understreke at det er viktig å sikre en god balanse mellom utviklingsaktiviteter og kontrollaktiviteter. Uten orden i eget hus, som skal sikre kvalitet og effektivitet i tjenestene, vil vi ikke få nødvendig tid og handlingsrom til å jobbe med utviklingsarbeid. På samme måte må vi ikke bare gjøre ting riktig, vi må også sikre at vi gjør det rette gjennom å skape tid og rom for utvikling, forbedring og nytenking. Vi må sikre at organisasjonen ikke utvikler en «nullfeilskultur» som gjør at ledere og medarbeidere ikke våger å utnytte handlingsrommet og skape gode tjenester og rom for læring og forbedring. Dette er ikke minst viktig i en tid med stort behov for omstilling. Kontrollaktiviteter og utviklingsaktiviteter må derfor sees i sammenheng, og er på mange måter gjensidig avhengig av hverandre.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksprotokoll

Arivsak
21/20319

Saksbehandler
Margrethe Sørli

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
28.03.2023	55/23
12.04.2023	20/23

Oppfølging av forvaltningsrevisjon i Asker kommune - overordnet internkontroll

Formannskapet har behandlet saken i møte 28.03.2023 sak 55/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Kommunedirektørens redegjørelse om oppfølging av anbefalingene i forvaltningsrevisjon om overordnet internkontroll tas til orientering.

Saksprotokoll

Arivsak
21/20319

Saksbehandler
Margrethe Sørлие

Behandlet av
1 Formannskapet
2 Kommunestyret

Møtedato	Saksnr.
28.03.2023	55/23
12.04.2023	20/23

Oppfølging av forvaltningsrevisjon i Asker kommune - overordnet internkontroll

Kommunestyret har behandlet saken i møte 12.04.2023 sak 20/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kommunedirektørens redegjørelse om oppfølging av anbefalingene i forvaltningsrevisjon om overordnet internkontroll tas til orientering.

Saksframlegg

Arkivsak
23/04722-1

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
12.04.2023

Sak fra kontrollutvalget - valg av regnskapsrevisor for 2024-2025

Ordførers forslag til vedtak:

1. Asker kommune forlenger avtalen med KPMG for regnskapsårene 2024 og 2025, i henhold til opsjonsmuligheten i gjeldende avtale.

1. Sammendrag og konklusjon

Kommunestyret avgjør hvilken revisjonsordning kommunen skal ha og velger revisor. Vedtak skal treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Nye Asker fellesnemnda vedtok i møte den 30. august 2019 følgende:

1. *KPMG velges som regnskapsrevisor for regnskapsårene 2020 og 2021 med opsjon for oppdragsgiver til å kunne forlenge avtalen med ytterligere 2 + 2 år på uendrede vilkår.*
2. *Deloitte velges som forvaltningsrevisor for regnskapsårene 2020 og 2021 med opsjon for oppdragsgiver til å kunne forlenge avtalen med ytterligere 2 + 2 år på uendrede vilkår.*
3. *Kommunestyret vedtar hvorvidt opsjonene i avtalene skal forlenges. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.*

Kontrollutvalget behandlet saken i sitt møte 06.03.2023 (16/23).

Saken oversendes til kommunestyret med følgende innstilling:

Asker kommune forlenger avtalen med KPMG for regnskapsårene 2024 og 2025, i henhold til opsjonsmuligheten i gjeldende avtale.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

I møtet 16. november 2021 vedtok kommunestyret bruk av opsjon og forlenget avtalen for regnskapsårene 2022 og 2023, etter innstilling fra kontrollutvalget. Når saken fremmes nå, så vidt tidlig, er det i tilfelle kommunestyret skulle vedta konkurranseutsetting, noe som tar tid.

Avtalen med KPMG ble inngått 5. september 2019. I avtalen er det en årlig fastpris. Prisen kan endres hvert årsskifte, begrenset oppad til et beløp som tilsvarer økningen i Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks (hovedindeksen). Prisen er endret i samsvar med konsumprisindeksen.

Sekretariatet vurderer det slik at en konkurranseutsetting vil kreve noen ressurser. Det kan være en fordel med kontinuitet. Ut fra sekretariatets kjennskap til priser på revisjonstjenester er det lite sannsynlig at en konkurranseutsetting vil føre til lavere revisjonskostnader. Når det i tillegg er slik at de som har mest med revisor å gjøre er fornøyde innstiller sekretariatet på forlengelse ved bruk av opsjon.

Dette er siste gang avtalen kan forlenges ved bruk av opsjon. I løpet av 2025 må revisjonstjenesten settes ut på anbud.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraftsdimensjonen omtales ikke i denne saken.

4. Tidligere behandling

30. august 2019: Nye Asker fellesnemda vedtok KPMG som regnskapsrevisor for regnskapsårene 2020 og 2021 med opsjon til forlengelse.

16. november 2021: Kommunestyret vedtok bruk av opsjon og forlenget avtalen for årene 2022 og 2023.

5. Ordførers vurdering

Ordfører mener det er hensiktsmessig å forlenge avtalen med KPMG i to nye år og fremmer derfor dette som et forslag til vedtak for kommunestyret.

Lene Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Saksutskrift - Valg av regnskapsrevisor for perioden 2024 og 2025

Saksprotokoll

Arivsak
23/04722

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato **Saksnr.**
12.04.2023 21/23

Sak fra kontrollutvalget - valg av regnskapsrevisor for 2024-2025

Kommunestyret har behandlet saken i møte 12.04.2023 sak 21/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker kommune forlenger avtalen med KPMG for regnskapsårene 2024 og 2025, i henhold til opsjonsmuligheten i gjeldende avtale.

Saksframlegg

Arkivsak
23/04717-1

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
12.04.2023

Sak fra kontrollutvalget - valg av forvaltningsrevisor for 2024-2025

Ordførers forslag til vedtak:

1. Asker kommune forlenger avtalen med Deloitte for årene 2024 og 2025, i henhold til opsjonsmulighetene i gjeldende avtale.

1. Sammendrag og konklusjon

Kommunestyret avgjør hvilken revisjonsordning kommunen skal ha og velger revisor. Vedtak skal treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Nye Asker fellesnemnda vedtok i møte den 30. august 2019 følgende:

1. *KPMG velges som regnskapsrevisor for regnskapsårene 2020 og 2021 med opsjon for oppdragsgiver til å kunne forlenge avtalen med ytterligere 2 + 2 år på uendrede vilkår.*
2. *Deloitte velges som forvaltningsrevisor for regnskapsårene 2020 og 2021 med opsjon for oppdragsgiver til å kunne forlenge avtalen med ytterligere 2 + 2 år på uendrede vilkår.*
3. *Kommunestyret vedtar hvorvidt opsjonene i avtalene skal forlenges. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.*

Kontrollutvalget behandlet saken i sitt møte 06.03.2023 (sak 17/23).

Saken oversendes til kommunestyret med følgende innstilling:

Asker kommune forlenger avtalen med Deloitte for årene 2024 og 2025, i henhold til opsjonsmuligheten i gjeldende avtale.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

I møtet 16. november 2021 vedtok kommunestyret bruk av opsjon og forlenget avtalen for årene 2022 og 2023, etter innstilling fra kontrollutvalget. Når saken fremmes nå, så vidt tidlig, er det i tilfelle kommunestyret skulle vedta konkurranseutsetting, noe som tar tid.

Avtalen med Deloitte ble inngått 5. september 2019. I avtalen er det en timepris. Prisen kan endres hvert årsskifte, begrenset oppad til et beløp som tilsvarer økningen i Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks (hovedindeksen). Prisen er endret i samsvar med konsumprisindeksen.

Sekretariatet har ikke innhentet uttalelse fra kommunedirektøren når det gjelder forvaltningsrevisor. Det er kontrollutvalget som er bestiller og mottaker av det arbeid Deloitte utfører, og er de nærmeste til å ha en oppfatning av dette.

Sekretariatet vurderer det slik at en konkurranseutsetting vil kreve noen ressurser. Det kan være en fordel med kontinuitet. Ut fra sekretariatets kjennskap til priser på revisjonstjenester er det lite sannsynlig at en konkurranseutsetting vil føre til lavere revisjonskostnader. Sekretariatet har det inntrykk at kontrollutvalget er fornøyd med det arbeidet forvaltningsrevisor har gjort, og innstiller på forlengelse ved bruk av opsjon.

Dette er siste gang avtalen kan forlenges ved bruk av opsjon. I løpet av 2025 må revisjonstjenesten settes ut på anbud.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Bærekraftsdimensjonene omtales ikke i denne saken.

4. Tidligere behandling

30. august 2019: Nye Asker fellesnemda vedtok Deloitte som forvaltningsrevisor for regnskapsårene 2020 og 2021 med opsjon til forlengelse.

16. november 2021: Kommunestyret vedtok bruk av opsjon og forlenget avtalen for årene 2022 og 2023.

5. Ordførers vurdering

Ordfører mener det er hensiktsmessig å forlenge avtalen med Deloitte i to nye år og fremmer derfor dette som forlag til vedtak for kommunestyret.

Lene Conradi
ordfører

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Saksutskrift - Valg av forvaltningsrevisor for perioden 2024 og 2025

Saksprotokoll

Arivsak
23/04717

Saksbehandler
Astrid Kristin Trøstheim

Behandlet av
1 Kommunestyret

Møtedato **Saksnr.**
12.04.2023 22/23

Sak fra kontrollutvalget - valg av forvaltningsrevisor for 2024-2025

Kommunestyret har behandlet saken i møte 12.04.2023 sak 22/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Asker kommune forlenger avtalen med Deloitte for årene 2024 og 2025, i henhold til opsjonsmulighetene i gjeldende avtale.

Saksframlegg

Arkivsak
23/05733-1

Saksbehandler
Elisabeth Lannem
Nærby

Behandles av
Kommunestyret

Møtedato
12.04.2023

Interpellasjoner til kommunestyret 12. april 2023

Interpellasjoner til kommunestyret 12. april 2023 er vedlagt.